

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kiss Zoltán pártfogó ügyvéd felperesnek a dr. Mayer Erika ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása és elmaradt járandóságok iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 24.M.78/2003/181. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.063/2007/9. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. április 22. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.063/2007/9. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, az állásidőre járó díjazásként megállapított 38.250 (harmincnyolcezer-kettőszázötven) forint és kamata vonatkozásában hatályában fenntartja, egyebekben - a perköltségre és illetékfizetési kötelezettségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és ebben a körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében az alperes felülvizsgálati eljárási költségét 10.000 (tízezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 47.160 (negyvenhétezer-egyszázhatvan) forintban állapítja meg.

A pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy a hatályában fenntartott rész tekintetében fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási rész költséget, míg a felmerült felülvizsgálati eljárási rész illeték az államot terheli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1999. június 14-én kötött munkaszerződést az alperessel vasbetonszerelő munkakörre. Külföldi munka végzésére munkaszerződésének módosítására került sor, amelynek 5.1. pontja szerint a munkáltató a külföldi tartózkodás időtartamára a

munkaszerződésben megállapított alapbéren felül a munkavállaló részére ellátmányt fizet, amelynek összegét a munkaszerződés 1. számú melléklete tartalmazza. E szerint a felperes minimális bérkategóriája 1.176 márkában lett meghatározva azzal, hogy munkabérként ténylegesen a bruttó anyagmentes termelési érték 33 %-át kaphatja meg. A felperes részére kiállított kiküldetési rendelvénnyel szerint a n. minimálbér összegére jogosult munkabérként, amely tartalmazza a M-on kifizetett forintrészt. A felperes N-ban 1999. december 22-éig dolgozott.

Ezt követően M-ra hazatért, ahol az alperes 2000. februárjában olyan tartalmú iratot küldött ki részére, amelyben a felperes fizetés nélküli szabadságot igényel. A felperes ezt az iratot aláírva visszaküldte.

Az alperes 2000. április 28-i hatállyal a felperes munkaviszonyát megszüntette olyan módon, hogy a megszüntetéskor kiállítandó iratokat részére megküldte, és azon azt tüntette fel, hogy a munkaviszony közös megegyezéssel szűnt meg.

A felperes 2003. januárjában fordult keresettel a bírósághoz, amelynek tartalmát mind a jogalap, mind az összezszerűség vonatkozásában többször módosította. Az utolsó pontosított kereset alapján kérelme a következőkben állapítható meg:

- 1) 2003. június 16-án az alperes a felperes részére 11.739 forint munkabér különbözetet utalt, ezután az összeg után a felperes az esedékességtől számítva 24 %-os kamatot igényelt.
- 2) 13 nap szabadságmegváltás megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mivel álláspontja szerint ilyen mértékű szabadság természetbeni kivételét részére az alperes a n-i munkaterületen nem biztosította.
- 3) A felperes kérte átlagkeresetének a márkában kifizetett munkabér és a m-i minimálbér összeszámításával történő megállapítását.
- 4) 1999. augusztus hónapra teljes havi munkabérének megfizetését igényelte, mivel a munkabér forintrészét csak 21 napra fizette ki részére az alperes.
- 5) A felperes 2000. január 1-jétől februárig terjedő időszakra munkabér megfizetését igényelte az alperestől arra hivatkozással, hogy a munkáltató jogtalanul tartotta fizetés nélküli szabadságon.
- 6) A felperes annak megállapítását is kérte, hogy munkaviszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg, írásbeli megállapodás a jogviszony megszüntetéséről nem készült, a felperes pedig nem kívánta jogviszonya felszámolását. Erre tekintettel elmaradt munkabér, átlagkereset, és végkielégítés megfizetésére terjesztette elő igényét.
- 7) A felperes kérte annak megállapítását, hogy 1999. június 14-étől június 30-áig vasbetonszerelőként, majd 1999. július 1-jétől művezetőként dolgozott N-ban, és ezekre a munkakörökre

irányadó munkabér alapján jár részére a munkabér. A művezetői bér tekintetében arra hivatkozott, hogy ez havidíjas munkakör volt, az alperes pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy legalább a n. minimálbérnek megfelelő összegű munkabért fizeti a dolgozók részére.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.78/2003/181. számú ítéletével a felperes keresetének részben helyt adott, és megállapította a munkaviszony jogellenes megszüntetését kimondva, hogy az az ítélet jogerőre emelkedésével szűnik meg. Kötelezte az alperest 727,50 forint további kamat, szabadságmegváltásként bruttó 244.531,40 forint, 1999. augusztus havi munkabér különbözetként 7.258 forint, állásidőre járó díjazásként bruttó 51.000 forint, és ezen összegek után 2000. április 28-ától 2000. december 31-éig évi 12 %, 2001. január 1-jétől 2004. december 31-éig évi 11 %, 2005. január 1-jétől június 30-áig évi 9,5 %, 2005. július 1-jétől december 31-éig évi 7 %, 2006. január 1-jétől december 31-éig évi 6 %, 2007. január 1-jétől a kifizetésig évi 6,5 % kamat megfizetésére. A felmondás hatályon kívül helyezésére tekintettel elmaradt munkabérként 3.919.318 forint és ennek kamata megfizetésére kötelezte az alperest, továbbá végkielégítésként bruttó 66.500 forint, átlagkeresetként bruttó 131.000 forintban is marasztalta az alperest. Az 1999. évre elmaradt munkabérként 1.043.860 forint és ennek 2000. április 28-ától a fent meghatározott mértékű kamata megfizetésére is kötelezte az alperest, míg egyebekben a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az első kereseti követelés tekintetében a felperest az Mt. 160. §-a alapján további 527,50 forint kamat illeti meg.

A második és harmadik kereseti követelés, vagyis a szabadságmegváltás vonatkozásában a bíróság elsődlegesen az elévülést vizsgálta. Megállapította, hogy a munkáltató 2003. június 16-án ezen a jogcímen kifizetést teljesített a felperes részére, amely az elévülést az Mt. 11. § /4/ bekezdése alapján megszakította. A bíróság a felperesi munkabérként a művezetői munkakörre érvényes bért vette figyelembe. A bíróság álláspontja szerint a felperes ténylegesen művezetői munkakörben volt foglalkoztatva, ezért ilyen összegű munkabér illetve volna meg. Ezért a szabadságmegváltás vonatkozásában a bíróság álláspontja szerint a n-i minimálbérrel, azaz 3.356,39 n. márkával kellett számolni, a 22 napos osztószámot figyelembe véve 1 napra vonatkozóan 152,56 márkával. A 13 nap ki nem vett szabadságra esően a felperest 1983,28 márka díjazás illetve meg, az átváltásnál a bíróság 130 forintban határozta meg az átváltási árfolyamot.

A felperes hivatkozott arra, hogy 1999. augusztus hónapban az alperes csak 21 napra fizette meg a m-i minimálbérnek megfelelő összegű juttatást. Az alperes a perben nem igazolta az Mt. 160. §-ának megfelelő írásbeli elszámolással a kifizetett összeget, így a

bíróság a felperes által igényelt munkabérként említett 15.242 forintot fogadta el. A felperest 22.500 forint illette meg, így a különbözet, azaz 7.258 forint megfizetésére kötelezte a bíróság a munkáltatót az Mt. 141. §-a alapján.

Az 5. kereseti pont szerint a felperes által hivatkozott fizetés nélküli szabadság engedélyezése körében a bíróság a felperes előadását, valamint R. S. és C. M. tanúvallomását vette figyelembe. A téli időszakban, amikor az alperesnek nem volt munkája, akkor a dolgozókat fizetés nélküli szabadságra „küldték”. Az alperesnek az az eljárása, hogy amikor nem tudott munkát biztosítani, a munkavállalókat fizetés nélküli szabadságon lévőnek tekintette, ellenkezik az Mt. 150. § /2/ bekezdésében foglaltakkal, hiszen ilyen esetben a munkavállaló a munkáltató oldalán felmerült okból nem tud munkát végezni, így őt személyi alapbére illeti meg. Ezen összeg a munkaszerződés szerint a m-i minimálbérnek felel meg, így a bíróság az alperest az Mt. 151. §-ának /4/ bekezdése alapján kötelezte 2000. január és február hónapra vonatkozóan 2 x 25.500 forint, összesen 51.000 forint elmaradt munkabér megfizetésére.

A munkaviszony megszüntetés körében a bíróság vizsgálta az elévülést. Álláspontja szerint a 2001. január 3-ai alperesi levél megszakítja az elévülési időt, mivel annak tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy a felperes valamilyen módon kifogásolta az alperesnél a jogviszonya megszüntetését. A tanúvallomások is azt támasztják alá, hogy a felek között nem jött létre megállapodás a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére vonatkozóan. Tekintettel arra, hogy az írásbeli megállapodás a felek között nem jött létre, a bíróság álláspontja szerint a felperest nem kötik az Mt. 7. §-ában foglaltak, azaz megállapodás hiányában annak megtámadására irányadó szabályok és határidők sem. Így a felperes az igény érvényesítését követően elévülési időn belül fordulhatott, és fordult is a bírósághoz annak érdekében, hogy állapítsa meg jogviszonya jogellenes megszüntetését.

A n. minimálbér a felperesnek csak addig járt, amíg N-ban végzett munkát, így M-on csak a minimálbér összege illethette meg, amely azonos azzal a munkabérrel, amelyet az alperesnél 2000. január 1-jétől kezdve elérhetett volna. Ennek összegét a bíróság összesen 3.919.318 forintban jelölte meg, utalva arra, hogy nem volt megállapítható a felperes máshonnan megtérült jövedelmének összege. Szakértői vélemény mondta ki, hogy a felperes fizikai értelemben munkaképesnek volt tekintendő, a perbeli időszakban tehát a teljes időre illeti meg munkabér. Ezen túlmenően a bíróság kötelezte az alperest 1 havi átlagkeresetnek megfelelő végkielégítés, valamint 2 havi átalánytérítés megfizetésére is.

A N-ban eltöltött felperesi munkavégzés idejére járó munkabér tekintetében a bíróság ismételten vizsgálta az elévülést.

Megállapította, hogy a 2001. január 3-ai alperesi levél az elévülést megszakította, és azt is tényként értékelte, hogy 2003. júniusában az alperes a felperes részére munkabér kifizetést eszközölt. Ebből következően maga is tisztában volt azzal, hogy a felperes teljes munkabérének összege nincs rendezve. A munkakör és a munkabér meghatározásánál a bíróság a szabadságmegváltás körében kifejtettekre utalt, tehát a művezetői munkakört és havi 3.356,39 DM munkabért vett figyelembe. A felperesnek járó munkabér összegéből levonásba kellett helyezni azokat a munkabéreket, amelyeket a felperes okirati bizonyítékkal igazoltan az alperestől átvett.

A minkét fél fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.063/2007/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta. A bíróság a további kamatra és az 1999. augusztusi munkabér különbözetre vonatkozó, alperest marasztaló rendelkezéseket helybenhagyta, az állásidőre járó díjazás összegét bruttó 38.250 forintba és kamatára leszállította, egyebekben a felperes további kereseti kérelmeit elutasította. A bíróság a kereseti illetéket 7.000 forintban jelölte meg a fellebbezési illetékekkel egyezően, míg kötelezte a felperest, hogy 140.000 forint áfát is tartalmazó együttes első-, és másodfokú perköltséget fizessen az alperes részére.

A másodfokú bíróság a peres felek eljárásjogi kifogásai tekintetében nem állapított meg olyan súlyos eljárásjogi szabálysértést, amely érdemben kihatott volna a döntésre, és amely a másodfokú eljárás keretében ne lett volna orvosolható. A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítését követően azt rögzítette, hogy az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet minden pontját támadni kívánta, azonban ezt a fellebbezési szándékot nem lehet olyan kiterjesztően értelmezni, amely elfogadható lenne a 727,50 forint további kamat, és a 7.258 forint 1999. augusztus havi munkabér különbözet tekintetében.

A szabadságmegváltás iránti igényt a felperes először 2003. június 4-ei tárgyaláson érvényesítette, amelyet a későbbiekben többször pontosított, és az alperes ilyen jogcímű kifizetést 2003. június 16-án teljesített. Így az Mt. 11. §-ának /4/ bekezdése értelmében a felperesi igény ezen a jogcímen nem évült el. Az alperes által kifizetett összegeken felüli igény azonban jogalap tekintetében nem alapos, ugyanis a becsatolt bizonyítékok szerint alperes nem volt ULAK köteles, a n-i magasabb nettó bér magában foglalta a szabadsággal járó járandóságot, amelyen felül az alperes m-i forintbér kifizetést is teljesített.

A fizetés nélküli szabadság engedélyezése idejére megállapított állásidőre járó díjazás tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen tárta fel a tényállást, és helytállóan értékelte a bizonyítékokat is. Tanúvallomások támasztották alá, hogy ezen szabadság engedélyezését nem a felperes munkavállaló kérte, a munkáltató

gyakorlata volt, hogy azt munka hiányában elrendelje. A kereseti kérelem nem a fizetés nélküli szabadság teljes időszakára, hanem csak január 1-jétől február közepéig került előterjesztésre, így az akkori minimálbér figyelembevételével összesen 38.250 forint illeti meg a felperest kamatokkal együtt.

A munkaviszony közös megegyezéssel megszüntetését támadó kereseti kérelmet a másodfokú bíróság elévültnek állapította meg, mivel álláspontja szerint a felperes 2000. december 29-én kelt levele igényérvényesítést, míg az alperes 2001. január 3-án kelt válasza elismerést nem tartalmazott. Felperes határozott petitumot a keresetlevelében, de még a per megindítását követő egyeztetési jegyzőkönyvben sem terjesztett elő. A 2000. április 28-ai munkaviszony megszüntetéséhez képest a 2003. január 6-ai keresetlevél a munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítására irányuló kérelemnek nem tekinthető, és az elévülés megszakadásának hiányában a 2003. június 4-ei határozott kérelemként történő előterjesztés már az elévülési időn túl történt meg, így az igényt elsősorban ezen a címen kellett elutasítani. A bíróság megjegyzendőnek tartotta, hogy az alperesi érvelés az érdemi elbírálás tekintetében is helytálló lenne, hiszen a kiléptető igazolások tartalmának módosítására irányuló felperesi intézkedés és az egyeztetési jegyzőkönyvben az erre vonatkozó igény hiánya azt mutatja, hogy a felperes a szóbeli megállapodást tudomásul vette.

Az 1999. évre a ledolgozott időre igényelt elmaradt munkabérek tekintetében is megállapította a másodfokú bíróság az elévülést, mert a 2003. január 6-ai keresetlevél erre vonatkozó konkrét petitumot nem tartalmazott. Csupán a ki nem fizetett járandóságokat említette, míg konkrétan a művezető munkakörre megillető elmaradt munkabért a felperes csak 2005. március 31-ei tárgyaláson terjesztette elő igényként, ami az elévülési időn túl történt.

A felperes fellebbezésében említett utazási költségtérítés mint kereseti kérelem ugyan az elsőfokú eljárásban felmerült, azonban a felperes véglegesített keresetpontosítása erre vonatkozóan utalást nem tartalmazott, ezért az elsőfokú bíróság helytállónan mellőzte az ezen kérelem felőli döntést, a másodfokú eljárásban pedig a Pp. 247. §-a szerint ennek előterjesztésére nem volt mód.

A felperes kérelmezte a tárgyalás hangkazettájának megőrzését, kiadását, és arról másolat készítését. Ezen kérést a másodfokú bíróság elutasította, ugyanis a Pp. 119. §-a szerint az érdekelt peres fél másolatot kizárólag iratokról és jegyzőkönyvről, nem pedig hangkazettáról kérhet. A 15/1976. (XII.7.) IM. rendelet 4. §-a pedig a hangfelvétel megőrzését csak akkor írja elő, ha arról írásos jegyzőkönyv nem készül. Ennélfogva a hangkazetta a további tárgyalásokon felhasználásra kerül, és így „felülíródik”.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Pártfogó ügyvédje által előterjesztett felülvizsgálati kérelme elsődlegesen rögzíti, hogy a jogerős ítélet további kamatra, és az 1999. augusztusi munkabérre vonatkozó alperest marasztaló rendelkezését a felperes nem támadja. Ezen túlmenően azonban elsődlegesen a jogerős ítéletnek támadott részében való részleges megváltoztatását kérte, azzal, hogy amennyiben ezen eljárásban a munkaviszony jogellenes megszüntetése nem bizonyítható, úgy a jogerős ítélet a hatályon kívül helyezését, és az eljárás bíróságok új eljárásra utasítását indítványozza. Másodlagos kérelmében a jogerős ítélet teljes hatályon kívül helyezése mellett a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítélete vonatkozó részének a hatályában tartását kérte annak részleges megváltoztatásával és kiegészítésével oly módon, hogy személyi alapbére a n. szakmai minimálbérben kerüljön megállapításra, valamint átlagkeresete megállapítását is e szerint foganatosítsa a bíróság az elmaradt bértartozásokért éves szinten 24 %-os szerződéses kamat megítélése mellett. Méltányos hazautazási díjának megtérítését kérte a munkáltató teljeskörű munkaruha biztosítási kötelezettségének elmulasztása miatti ellentételezés, és az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. Harmadlagos kérelme az 1999. évre elmaradt munkabér igény elbírálása körében a művezetői munkakör helyett csoportvezetői besorolás szerinti bérezéssel való elszámolást kérte. Negyedik kérelme a jogerős ítélet felülvizsgálattal nem támadott rendelkezéseinek érintetlenül hagyása mellett a teljes első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Érvelése szerint a jogerős ítélet három tételben tartalmaz nyilvánvaló számszaki tévedést, ezek a fizetés nélküli szabadság, a szabadságmegváltás, valamint a 25 %-os kamat (perköltség) megfizetésére vonatkozó tételek. Emellett sérelmezte a tisztességes tárgyalás hiányát, az eljárásjogi garanciák megsértését, a „mentális terror” alkalmazását, a bíróságok részéről történő félretájékoztatását, jogszabálysértéseket. Az elévülés vonatkozásában a kereset pontosíttatás elmulasztása körében utalt a Pp. 124. §-ában foglaltakra. Érvelése szerint amennyiben a művezetőisége nem lenne megállapítható, úgy az elmaradt béreket a vasbetonszerelői, illetve az alperes által a per korábbi szakaszában hivatkozott szakmunkás II. megfelelő besorolással szemben az alperes által a másodfokú eljárásban már elismert, ún. előmunkás besorolásnak megfelelő bérrel fogadja el. A felülvizsgálati érvelés szerint az eljáró bíróságok alaptalanul mellőzték a hazautazási díj iránti kérelmét. A felperesi fellebbezés a keresetnek minden és teljes terjedelemben való helytadást kérelmezte, így a másodfokú bíróság alaptalanul hivatkozott a Pp. 247. §-ában foglaltakra. Módja lett volna a hazautazás kérdésében a döntést meghozni.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint részben megalapozott.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül (Pp. 275. §-ának /2/ bekezdése). A felperes jogi képviselője részére a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére határidőt állapított meg, amely időben előterjesztett felülvizsgálati kérelem volt joghatályosnak tekintendő, az ezután benyújtott „kiegészítés” már nem képezhette a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

A felek a jogerős ítélet további kamatra, illetve az 1999. augusztusi munkabér különbözetre vonatkozó döntését felülvizsgálati kérelemmel nem támadták, ezért a felülvizsgálati eljárásban ezen kereseti kérelmek már nem voltak vizsgálat tárgyává tehetőek.

A felperes szabadságmegváltás iránt előterjesztett igénye tekintetében helytálló a másodfokú bíróság döntése, amelyben megállapította, hogy a felperes igénye az Mt. 11. §-ának /4/ bekezdésében foglaltak alapján nem évült el, az alperes ezen a jogcímen 2003. június 16-án teljesített is a munkavállaló részére. Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a becsatolt iratokból megállapíthatóan a n-i nettó bér magában foglalta a szabadsággal járó járandóságokat, emellett pedig a munkáltató m-i forint bért is fizetett munkavállalója részére. Az alperes által csatolt - és a felperes által egyéb bizonyítékokkal alátámasztottan nem kifogásolt - kimutatása szerint az alperes 135.533 forint átlagkeresetet igazolt, ami lényegesen meghaladta az 1999. évben érvényes minimálbér összegét. Ebből következően helytálló azon jogerős ítéleti következtetés, hogy a felperes munkaviszonya során ellátmányban is részesült a munkáltató részéről, így szabadságmegváltásként további összegre nem volt jogosult.

A felperes a bizonyítási eljárás során ítéleti bizonyossággal megállapíthatóan igazolta, hogy a fizetés nélküli szabadság engedélyezését nem ő kérte, hanem arra a munkáltató döntése alapján, mintegy kényszerűségből került sor. Így ezen időtartamra a felperes állásidőre járó díjazásra joggal tarthatott igényt. A másodfokú bíróság állapította meg helytállóan, hogy a felperes konkrét keresete a 2000. január 1-jétől február közepéig terjedő időszakra vonatkozott, ezért a jogerős ítélet helytálló számszaki adatok alapján határozta meg a felperest ezen a jogcímen megillető járandóság mértékét.

A másodfokú bíróság a további kereseti kérelmek tekintetében azonban tévedett, amikor azok előterjesztése vonatkozásában az

elévülést állapította meg. A felperes által személyesen elkészített, és 2003. január 2-án postára adott keresetében előadta, hogy „munkaviszonyom...vitatható körülmények között szűnt meg”. A Pp. 121. §-ának /1/ bekezdése részletesen felsorolja a keresetlevélben feltüntetendő adatokat, így azt, hogy abban meg kell jelölni az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat. A Pp. 124. §-ának /1/ bekezdése szerint pedig a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a keresetlevél megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, vagy azt hiánypótlásra kell visszaadni. A hiánypótlás során figyelemmel kell lenni a Pp. 95. § /5/ bekezdésében foglaltak érvényesülésére is. Az elsőfokú bíróság ezen kötelezettségének nem tett eleget, a felperest nem hívta fel a munkaviszony megszüntetés jogellenessége körében a pontosított keresete előterjesztésére. A munkavállaló az első - 2003. június 4-én tartott tárgyaláson - egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy „álláspontom szerint a munkáltató jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyomat” (jegyzőkönyv 3. oldal 7. bekezdés). Mindebből következően a a felperes keresete nem utasítható el elévülés címén a munkaviszony jogellenes megszüntetése körében.

A másodfokú bíróság elfoglalt jogi álláspontjára figyelemmel nem foglalkozott a felperes ezen kereseti követelésével, bár „megjegyezte”, hogy a bizonyítékok alapján a felperes a szóbeli megállapodást tudomásul vette. Ezen megállapításának a másodfokú bíróság indokát nem adta (Pp. 221. §), nem értékelte az Mt. 87. §-ának /1/ bekezdés a./ pontjában, illetve /2/ bekezdésében foglaltakat. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodás létrejötté a felek olyan határozott nyilatkozatai és magatartása alapján állapítható meg, amelyből félreérthetetlenül kitűnik az a szándékuk, hogy a munkaviszonyt közösen meghatározott időpontban, minden egyéb körülménytől függetlenül meg akarják szüntetni (BH 2002/5/202., BH 1993/7/469.) A munkaviszony megszüntetése a felek egybehangzó ráutaló magatartásával is történhet (MD. II/101.). A bizonyítékok értékelése körében vizsgálni kell, hogy 2001. januárjában a felperes még másodállás vagy mellékfoglalkozás létesítésére engedélyt kért az alperestől, amit F. Ss. ügyvezető tanúvallomásában megerősített (jegyzőkönyv). Mindezen körülmények, a másodfokú bíróság által hivatkozott kiléptető iratokban és egyeztetési jegyzőkönyvben foglaltak alapján lehet dönteni a munkaviszony megszüntetés jogellenességéről.

A N-ban eltöltött felperesi munkavégzés idejére járó munkabér tekintetében az elsőfokú bíróság fejtette ki helytállóan, hogy a követelés nem évült el. A felperes nem vitásan 1999. december 22-éig dolgozott N-ban, a munkabér igényét pedig csak 2003. januárjában nyújtotta be. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte, hogy a munkáltató 2003. júniusában a felperes részére

munkabér kifizetést eszközölt. Ebből következően pedig azt lehet megállapítani, hogy maga is tisztában volt a munkavállaló felé fennálló további fizetési kötelezettségével. A 2003. január 6-án bírósághoz érkezett keresetlevél a munkaviszony alapján járó „ki nem fizetett munkabér és járulékai” megfizetését igényelte az alperestől, amely kereset pontosítására ugyancsak a bíróságnak kellett volna felhívni a (jogban járatlan) felperest. Ebből következően a megismételt eljárás során a másodfokú bíróságnak a fellebbezés alapján vizsgálnia kell az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítetteket ezen kereseti követelés vonatkozásában.

Megalapozatlan a felperes felülvizsgálati kérelme az utazási költségtérítés tekintetében. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a felperes az eljárás során több ízben és több jogcímen módosította kereseti kérelmét, azonban végleges keresetváltoztatása ezen jogcímen igényt már nem tartalmazott. Így az elsőfokú bíróság a kérelemhez kötöttség elve alapján (Pp. 215. §) érdemben nem foglalkozhatott a felperes ezen igényével, és a Pp. 247. §-a szerint az már a másodfokú eljárásnak nem lehetett tárgya.

A felperes eljárásjogi kifogásaival kapcsolatos másodfokú bírósági álláspontot - a kioktatási kötelezettségen felül - a Legfelsőbb Bíróság az abban foglaltak megismétlése nélkül teljes mértékben osztotta. A bíróságok részéről olyan eljárásjogi jogszabálysértés nem volt megállapítható, amely az eljárásra lényeges kihatással lehetett volna.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, az állásidőre járó díjazás vonatkozásában hatályában fenntartotta, egyebekben a másodfokú bíróságot további eljárásra utasította a Pp. 275. §-ának /3/ és /4/ bekezdésében foglaltak alapján.

A Pp. 81. § /1/ bekezdése alapján a felperest kötelezte a hatályában fenntartott rész tekintetében az alperes felülvizsgálati eljárási részköltsége megfizetésére.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11. §-a értelmében az állam viseli, a díjat a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat állapítja meg és intézkedik annak kifizetéséről.

A felmerült felülvizsgálati eljárás részilletékét az adott ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a hatályon kívül helyezett rész tekintetében az alperes felülvizsgálati eljárási költségét, és a felülvizsgálati eljárás illetékét megállapította (Pp. 275. § /5/ bekezdés).

Budapest, 2009. április 22.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Sztojkoné dr. Hajdu Edit s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő